

Sygn. akt V ACa 141/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Przemysław Kurzawa

Sędziowie: SA Ewa Kaniok

SO (del.) Katarzyna Kisiel (spr.)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Wioleta Zembrzuska

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 1 marca 2016 r., sygn. akt II C 384/10

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w W. kwotę 10.800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Ewa Kaniok Przemysław Kurzawa Katarzyna Kisiel

Sygn. akt V ACa 141/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z o.o. w W. wniósł o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 27 maja 2008 roku sygn. X GC 246/07 w brzmieniu nadanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2009 roku sygn. I ACa 1094/08.

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie **powództwa w całości.**

Wyrokiem z dnia 1 marca 2016r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, w punkcie pierwszym- pobawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie X Wydział Gospodarczy z dnia 27 maja 2008r., wydanego w sprawie o sygn. X GC 246/07, w brzmieniu nadanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 25 sierpnia 2009r., w sprawie apelacyjnej I ACa 1094/08- w części obejmującej punkt I2, I4 i III wyroku, tj. do kwoty łącznej

280.072,53 zł. W punkcie 2 powództwo oddalono w pozostałym zakresie. W punkcie trzecim zasądzono od strony pozwanej (...) S.A z siedzibą w W. na rzecz powoda P. Sp. z o.o z siedzibą w W. kwotę 7.277 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zaś w punkcie czwartym zasądzono od pozwanego (...) S.A z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 10.493 zł tytułem brakującej opłaty sądowej (wyrok, k-432).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wyrokiem z dnia 25 sierpnia 2009 roku sygn. I ACa 1094/08 Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 27 maja 2008 roku w sprawie o sygn. akt X GC 246/07 w ten sposób, że zobowiązał (...) Sp. z o.o. w W. do opróżnienia i wydania (...) S.A. w W. bazy paliwowej wraz z przyległym terenem położonej na terenie Lokomotywni W.- O. przy ul. (...) w W., stanowiącej przedmiot umowy dzierżawy z 25 lutego 1993 roku zawartej między stronami, w terminie 7 dni od daty wyroku Sądu Apelacyjnego (pkt. I 1 wyroku), natomiast w punkcie I 2 zasądził od (...) Spółka z o.o. w W. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 168.976,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 76.877,52 zł od dnia 8.09.2005r. do dnia zapłaty
- od kwoty 3.584,57 zł od dnia 29.11.2005r. do dnia zapłaty
- od kwoty 10.908,11 zł od dnia 31.01.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 10.993,84 zł od dnia 22.03.2007r. do dnia zapłaty
- od kwoty 10.993,84 zł od dnia 30.05.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 22.06.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 25.07.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 24.08.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 29.09.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 25.10.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 23.11.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 19.12.2006r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.713,40 zł od dnia 2.02.2007r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.713,40 zł od dnia 24.02.2007r. do dnia zapłaty
- od kwoty 5.713,40 zł od dnia 20.03.2007r. do dnia zapłaty

Jak dalej ustalono, w punkcie I 4 wyroku Sąd Apelacyjny zasądził od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz(...) S.A. w W. kwotę 20.473,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, natomiast w punkcie III zasądził od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 20.390,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej. Suma skapitalizowanych odsetek zasądzonych w punkcie I 2 wyroku stanowiła kwotę 70.232,049 zł. Łącznie kwota zasądzona od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz (...) S.A. w W. na dzień 22 września 2009r. wynosiła 280.072,53 zł.

W piśmie z dnia 22 września 2009r. (...) Sp. z o.o. w W. dokonała potrącenia wzajemnych wierzytelności do wyżej wskazanej kwoty 280.072,53zł, zgłaszając do potrącenia należną jej wobec (...) S.A. w W. wzajemną wierzytelność o odszkodowanie w kwocie 30.663.690 zł. Wierzytelność ta była przedmiotem postępowania wszczętego na skutek pozwu z dnia 3 kwietnia 1996r. wniesionego do Sądu Wojewódzkiego Wydziału Gospodarczego. Po kolejnych

modyfikacjach powództwa, wyrokiem z dnia 20 marca 2012r. Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy zasądził od (...) S.A. w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 4.126.689,18 zł wraz z należnymi odsetkami i kosztami procesu. Na skutek apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny wyrokiem z dnia 3 września 2013r. sygn. akt I ACa 1263/12 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od (...) S.A. w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 5.856,081,37 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot 2.751.933,18 zł od dnia 2.04.1998r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 2.583.843,71 zł od dnia 1.03.1999r. do dnia zapłaty i od kwoty 520.304,48 zł od dnia 19.01.2001r. do dnia zapłaty. W punkcie 4 Sąd Apelacyjny zasądził od (...) Sp. z o.o. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 65.348 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Powyższemu wyrokowi została nadana klauzula wykonalności postanowieniem z dnia 6 września 2013r.

W dalszej kolejności ustalono, że pomimo dokonanego przez (...) Sp. z o.o. potrącenia w piśmie z dnia 22 września 2009r., pozwany (...) S.A. w W. skierował do komornika wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w oparciu o wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia z dnia 25 sierpnia 2009 roku sygn. I ACa 1094/08, uznając oświadczenie o potrąceniu za bezskuteczne.

(...) Sp. z o.o. w W. wystąpił z wnioskiem egzekucyjnym w oparciu o tytuł wykonawczy obejmujący zaopatrzone w klauzulę wykonalności wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 3 września 2013r. sygn. akt I ACa 1263/12 .

Sąd Okręgowy ustalił także, że w dniu 13 września 2013r. pozwany (...) S.A. w W. dokonał na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. zapłaty kwoty 18.629.076,29 zł, powołując się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie sygn. I ACa 1263/12 oraz potrącenia wierzytelności. Mimo dokonanej zapłaty, (...) Sp. z o.o. w W. nie wycofała wniosku egzekucyjnego w sprawie Km 102773/13, wobec czego (...) S.A. w W. wystąpiły z powództwem przeciwegzekucyjnym, w oparciu o które toczyło się postępowanie sądowe pod sygn. XVI GC 1366/13.

Przechodząc do rozważań prawnych, wskazano, że zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia m.in. jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Podniesiono przy tym, że powództwo przeciwegzekucyjne jest merytorycznym środkiem obrony dłużnika, polegającym na zwalczaniu zasadności lub dopuszczalności egzekucji i wyraża się w przyznaniu stronie (osobie trzeciej) uprawnienia do wniesienia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Norma zawarta zaś w treści art. 840 § 1 pkt. 2 stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane.

Jak argumentowano, w sprawie niniejszej przedmiotem badania było istnienie prawnej możliwości prowadzenia egzekucji przez (...) S.A. w W. w oparciu o tytuł wykonawczy, jakim był zaopatrzone w klauzulę wykonalności wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 27 maja 2008r. sygn. X GC 246/07, zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2009r. sygn. I ACa 1094/08. Wyjaśniono, że w oparciu o powyższy tytuł zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie sygn. Km 31/10, które pozostaje zawieszony w związku z wydaniem postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 12 stycznia 2011r.

Istotą sporu w uznaniu Sądu Okręgowego było ustalenie, czy po powstaniu tytułu wykonawczego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Zdarzeniem takim zdaniem powoda było potrącenie wierzytelności do kwoty 280.072,53 zł, dokonane przez niego w piśmie z dnia 22 września 2009r.

W dalszej kolejności powołano normę zawartą w treści art. 498 § 1 k.c., która stanowi, że gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§ 2). Następnie powołano także art. 499 k.c., zgodnie z treścią którego potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

W ocenie Sądu Okręgowego, poza sporem było, że w dacie dotarcia do pozwanego oświadczenia z 22 września 2009r. złożonego przez powoda (...) Sp. z o.o. tj. 30 września 2009r., wierzytelność (...) S.A. w W., stwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2009 roku wynosiła 280.072,53 zł. Składały się na nią następujące kwoty: kwota główna w wysokości 168.976,48 zł, koszty procesu za I instancję w wysokości 20.473,50 zł, koszty procesu za instancję odwoławczą w wysokości 20.390,50 zł, a także skapitalizowane odsetki ustawowe liczone od kwot wymienionych w punkcie I 2 wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie do dnia 30 września 2009r. w wysokości 70.232,049zł tj.

- od kwoty 76.877,52 zł od dnia 8.09.2005r. - 37 017,05 zł
- od kwoty 3.584,57 zł od dnia 29.11.2005r. - 1 626,12 zł
- od kwoty 10.908,11 zł od dnia 31.01.2006r. - 4 731,88 zł
- od kwoty 10.993,84 zł od dnia 22.03.2007r. - 3 331,59 zł
- od kwoty 10.993,84 zł od dnia 30.05.2006r. - 4.356,87 zł
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 22.06.2006r. - 2 138,60 zł
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 25.07.2006r. - 2 081,45 zł
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 24.08.2006r. - 2 029,49 zł
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 29.09.2006r. - 1 967,14 zł
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 25.10.2006r. - 1 922,11 zł
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 23.11.2006r. - 1 871,89 zł
- od kwoty 5.496,92zł od dnia 19.12.2006r. - 1 826,86 zł
- od kwoty 5.713,40 zł od dnia 2.02.2007r. - 1 817,80 zł
- od kwoty 5.713,40 zł od dnia 24.02.2007r. - 1 778,19 zł
- od kwoty 5.713,40 zł od dnia 20.03.2007r. - 1 734,99 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego wyliczenia zawarte w zestawieniu załączonym do oświadczenia o potrąceniu, znajdującym się na k. 66 akt sprawy były prawidłowe i nie były kwestionowane w toku niniejszego procesu.

Nie budziła zatem wątpliwości Sądu pierwszej instancji wysokość kwoty do jakiej nastąpiło wzajemne umorzenie wierzytelności stron. Na marginesie wskazano, że nawet jeżeli wierzytelność pozwanego przekraczałyby powyższą kwotę, to potrącenie byłoby skuteczne do kwoty wskazanej w oświadczeniu o potrąceniu tj. 280.072,53 zł. W związku z treścią prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2013r. sygn. I ACa

1263/12 należy stwierdzić, że powodowi (...) Sp. z o.o. w W. przysługiwała względem (...) S.A. w W. wymagalna wierzytelność, której wysokość wielokrotnie przekraczała wierzytelność wzajemną pozwanego. Jej wysokość została jedynie potwierdzona wspomnianym wyrokiem, a co za tym idzie w toku niniejszego procesu powód był zwolniony z obowiązku wykazywania jej innymi środkami dowodowymi. Wspomniano także, że niniejsze postępowanie było zawieszono w związku z toczącym się postępowaniem w sprawie o sygn. XVI GC 716/06 (I ACa 1263/12). Skoro więc zdaniem Sądu Okręgowego doszło do skutecznego potrącenia wierzytelności do kwoty 280.072,53 zł, odpadły podstawy do prowadzenia przez pozwanego egzekucji w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie X Wydział Gospodarczy z dnia 27 maja 2008 roku, w brzmieniu nadanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 25 sierpnia 2009 roku w sprawie o sygn. I ACa 1094/08, w części obejmującej punkt I 2, 1 4 i III wyroku tj. do kwoty 280.072,53 zł. jak dalej wskazano, bez znaczenia przy tym dla niniejszego procesu był fakt dokonania przez pozwanego na rzecz powoda zapłaty kwoty 18.629.076,29 zł w dniu 13 września 2013r. bowiem zapłata nastąpiła już po skutecznym potrąceniu wierzytelności i dotyczyła tytułu wykonawczego, w którym jako wierzyciel widniał (...) Sp. z o.o. w W., a zatem okoliczność ta winna być przedmiotem badania w sprawie z powództwa (...) S.A. w W. sygn. XX GC 1366/13, o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20.03.2012r. sygn. XVI GC 716/06 zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3.09.2013r. sygn. I ACa 1263/12. Wyrok jaki zapadnie w sprawie XX GC 1366/13, w uznaniu Sądu Okręgowego nie ma więc znaczenia prejudycjalnego dla niniejszego procesu, a wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania podlegał oddaleniu. Zauważono przy tym należy, że spełnienie świadczenia przekraczającego wysokość wierzytelności stwierdzonej w tytule wykonawczym stanowi świadczenie nienależne w rozumieniu art. 411 k.c.

W dalszej kolejności uzasadniono także, że Sąd oddalił wniosek pełnomocnika pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości zgłoszony na okoliczność ustalenia, czy zasądzona w postępowaniu XVI GC 716/06 (I ACa 1263/12) kwota została pomniejszona o kwotę 280.072,53 zł, która została potrącona przez (...) Sp. z o.o. dokonane pismem z dnia 22 września 2009r. podnosząc, że wniosek ten nie zmierzał do wyjaśnienia okoliczności istotnych w sprawie niniejszej lecz w sprawie o sygn. XX GC 1366/13. Zwrócono przy tym uwagę, że jak wynika z tego wniosku strona pozwana nie zakwestionowała dokonania przez powoda potrącenia na kwotę 280.072,53 zł, tym samym potwierdzając, że istnieją podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności do wysokości powyższej kwoty.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo oparte na treści art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. jednak ze względu na treść rozstrzygnięcia zawartego w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2009 r. sygn. I ACa 1094/08 w zakresie punktu I 1, dotyczącego wydania nieruchomości, co do którego strona powodowa w niniejszym procesie nie zgłosiła żadnych twierdzeń, kwestionując w istocie jedynie rozstrzygnięcie zasądzające kwoty pieniężne opisane w oświadczeniu o potrąceniu, powództwo podlegało częściowemu oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. nr 163 poz. 1349 ze zm.), zaś o obowiązku pokrycia nie uiszczonych przez powoda opłaty sądowej rozstrzygnięto na podstawie art. 113 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167 poz. 1398 ze zm.).

Od wyroku Sądu Okręgowego, apelację wniosła strona pozwana, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 1 marca 2016r. w części, obejmującej punkt 1, pozbawiającej wykonalności tytuł wykonawczy – wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie X Wydział Gospodarczy z dnia 27 maja 2008r., sygn. X GC 246/07 w brzmieniu nadanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 25 sierpnia 2009r., sygn. akt 1094/08 w zakresie punktów I2, I4 i III wyroku tj. do kwoty łącznej 280.072,53 zł oraz w części obejmującej pkt 3 zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.277 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i kwotę 10.493 zł tytułem brakującej opłaty sądowej.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

1. Naruszenie art. 498 i 499 kpc poprzez uznanie, że potrącenie dokonane przez powoda pismem z dnia 22 września 2009r. było skuteczne, w sytuacji gdy w potrąceniu tym powód nie wskazał za jaki okres przysługuje mu przedstawiona do potrącenia wierzytelność w kwocie 280.072,53 zł, przez co wierzytelność ta nie została w należyty sposób skonkretyzowana, podczas gdy dla skuteczności potrącenia w rozumieniu naruszonych przepisów konieczne jest skonkretyzowanie potrącanych wierzytelności i wskazanie za jaki okres one przysługują.

2. Naruszenie art. 840§1 pkt 2 kpc poprzez uznanie, że wierzytelność pozwanego stwierdzona tytułem wykonawczym-wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 27 maja 2008r., sygn. akt X GC 246/07 w brzmieniu nadanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2009r., sygn. akt I ACa 1094/08 wygasła na skutek potrącenia dokonanego przez powoda pismem z dnia 22 września 2009r., podczas gdy potrącenie to było nieskuteczne, z uwagi na to, że powód przedstawiając do potrącenia wierzytelność w kwocie 280.072,53 zł nie skonkretyzował, za jaki okres ona przysługuje.

3. Naruszenie art. 227 w zw. z art. 233§ 1 kpc poprzez poczynienie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, polegających na błędnym przyjęciu, że poprzez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 5.856.081,37 zł na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2013r. (sygn.. akt I ACa 1263/12) zostało potwierdzone istnienie wierzytelności powoda przedstawionej do potrącenia pismem z dnia 22 września 2009r. w kwocie 280.072,53 zł, podczas gdy w wyroku tym oddalono znaczną część dochodzonego roszczenia w kwocie 26.007.267,71 zł, zaś powód składając oświadczenie o potrąceniu nie skonkretyzował swojej wierzytelności.

4. Nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy w zakresie nieustalenia, czy wierzytelność w kwocie 280.072,53 zł potrącona przez powoda w piśmie z dnia 22 września 2013r. istniała i była zasadna, tj. objęta jest kwotą zasądzoną wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2013r., sygn. akt I ACa 1263/12, czy też nie istnieje, tj. objęta jest kwotą, która została oddalona w tym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe naruszenia prawa, wniesiono o zmianę wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie Wydział II Cywilny z dnia 1 marca 2016r., sygn.. akt II C 384/10 i orzeczenie co do istoty sprawy w zaskarżonej części poprzez:

1. oddalenie powództwa w całości;

2. zasądzenie od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na rzecz pozwanego (...) S.A kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kosztami postępowania drugoinstancyjnego.

Wniesiono ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie, co skutkowało jej oddaleniem.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Także dokonana przez Sąd Okręgowy ocena prawna żądania pozwu jest prawidłowa, podniesione zaś w apelacji zarzuty okazały się nieuzasadnione.

Po pierwsze nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. art. 227 kpc w zw. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. W przedmiotowej sprawie stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy prawidłowo, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, która wymaga, aby sąd oceniał materiał dowodowy w sposób logiczny, spójny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego. Należy podzielić utrwalony w orzecznictwie pogląd, że do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego

i właściwego kojarzenia faktów (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2005 r., sygn. akt III CK 314/05, Lex nr 172176). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 lutego 2007 r., sygn. akt I ACa 1053/06, Lex nr 298433).

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2006 r., sygn. akt I ACa 1303/05, Lex nr 214251). Tymczasem pozwany w apelacji ograniczył się jedynie do polemiki z ocenami Sądu pierwszej instancji, nie stawiając im przekonujących zarzutów, mogących stać się podstawą uznania rozumowania Sądu Okręgowego za nielogiczne bądź niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego, a przez to wadliwe.

Dla skuteczności natomiast zarzutu naruszenia przez sąd rozpoznający sprawę normy prawnej uregulowanej w treści art. 227 k.p.c konieczne jest wykazanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności (fakty), które nie miały istotnego znaczenia w sprawie, a ponadto wykazanie, że ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy albo gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru. Formułując zarzut naruszenia prawa procesowego odniesiony do omawianego przepisu, należy równocześnie wskazać jakie konkretne wnioski dowodowe zmierzające do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy nie zostały przez sąd uwzględnione. W uznaniu Sądu Apelacyjnego skarżący natomiast w żadnym zakresie nie sprostął powyższemu obowiązkowi.

W przedmiotowej sprawie zaś wskazania wymaga, co nie budziło żadnej wątpliwości, że wierzytelność strony powodowej została potwierdzona, zresztą w kwocie dużo wyższej niż przedstawiona do potrącenia pismem z dnia 22 września 2009r. prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 marca 2012r., sygn. akt XVI GC 716/06 zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2013r., sygn. akt I ACa 1263/12. W uznaniu Sądu Apelacyjnego dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy nie ma znaczenia, że powództwo w części zostało oddalone. Podnieść należy bowiem, że powód w powyżej cytowanej sprawie dochodził odszkodowania za okres 1996-2006r., z treści zaś prawomocnego orzeczenia wydanego w tej sprawie z dnia 3 września 2013r. (sygn. akt I ACa 1263/12) wynika wprost, że stronie powodowej przysługuje wierzytelność w kwocie 5.856.081,37 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Powód natomiast dla skuteczności złożonego oświadczenia o potrąceniu z dnia 22 września 2009r., wbrew twierdzeniu strony pozwanej nie miał obowiązku ograniczać powództwa o potrącaną kwotę.

Pozwany wskazując na naruszenie art. 227 w zw. 233§1 kpc, podniósł także, że powód składając oświadczenie o potrąceniu nie skonkretyzował swojej wierzytelności. Z powyższym zarzutem jednakże w żadnym stopniu nie sposób się zgodzić, gdyż z oświadczenia z dnia 22 września 2009r. (k-65) wynika wprost, że strona powodowa „potrąca wierzytelność z tytułu odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy dzierżawy bazy paliwowej położonej na terenie Lokomotywowni W.-O. z dnia 25 lutego 1993r. w kwocie 280.072,53 zł przysługującą stronie powodowej wobec spółki (...) S.A w W. z wierzytelnością jaką spółka (...) S.A w W. ma wobec spółki (...). z o.o w W. w łącznej kwocie 280.072,53 zł z tytułu wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2009r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1094/08”. Dodatkowo w przedmiotowym oświadczeniu zawarto zapis, że „dokonane potrącenie jest możliwe z uwagi na to, że obie wyżej określone wierzytelności są wymagalne. Wierzytelność spółki (...). z o.o w W. wobec spółki (...) S.A w W. dochodzona jest przed Sądem Okręgowym w Warszawie-Sądem Gospodarczym XVI Wydziałem Gospodarczym w sprawie o sygn. akt XVI GC 716/06 wytoczonej przeciwko spółce (...) S.A w W. o zapłatę kwoty 30.663.690 zł”.

W uznaniu Sądu Apelacyjnego, z treści powyższego oświadczenia z dnia 22 września 2009r. wynika wprost, że do potrącenia przez stronę powodową została przedstawiona wierzytelność z tytułu odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy dzierżawy bazy paliwowej w kwocie 280.072,53 zł. Jak wynika z powyższego, wierzytelność strony

powodowej została zatem w odpowiedni i dostateczny sposób skonkretyzowana. Zarzut zatem skarżącego dotyczący naruszenia art. 227 kpc w zw. z art. 233§1 kpc w aspekcie braku skonkretyzowania wierzytelności przez powoda nie mógł zostać w żadnym stopniu uwzględniony.

Podobnie w uznaniu Sądu Apelacyjnego nie zasługiwały również na uwzględnienie zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego, tj. treści art. 498 i 499 k.c. Uzasadniając naruszenie przez Sąd pierwszej instancji norm zawartych w tych przepisach, również w tym względzie skarżący podnosił, że potrącenie dokonane przez powoda w dniu 22 września 2009r. było nieskuteczne, gdyż w oświadczeniu tym powód nie wskazał za jaki okres przysługuje mu przedstawiona do potrącenia wierzytelność w kwocie 280.072,53 zł, przez co zdaniem skarżącego wierzytelność ta nie została w należyty sposób skonkretyzowana.

Odnosząc się do tego zarzutu, to wskazać należy, że przepis art. 498 k.c przewiduje kilka przesłanek, których spełnienie umożliwia zastosowanie instytucji potrącenia. Są nimi: wzajemność wierzytelności (tzn. dłużnik jest jednocześnie wierzycielem swojego wierzyciela i odwrotnie), jednorodzaowość świadczeń, wymagalność obu wierzytelności oraz możliwość dochodzenia ich przed sądem.

Następnie w odniesieniu do powyższych przesłanek warunkujących skuteczność potrącenia, to po pierwsze możliwość dokonania potrącenia powstaje, gdy strony są w stosunku do siebie jednocześnie wierzycielem i dłużnikiem. Wierzytelności wynikające z łączących strony stosunków prawnych, które mają być przedmiotem potrącenia, mogą wynikać z różnych tytułów prawnych. Stosunki, które kreują te wierzytelności, nie muszą być ze sobą powiązane. Kodeks cywilny nie zawiera żadnych ograniczeń w zakresie możliwości potrącania wierzytelności wzajemnie przysługującym stronom pod kątem ich pochodzenia. Zawsze jednak do potrącenia dochodzi w stosunku między wierzycielem, a dłużnikiem będącym jednocześnie jego wierzycielem.

Po drugie potrąceniu mogą podlegać wierzytelności, których przedmiotem świadczenia są jednocześnie pieniądze albo rzeczy oznaczone tylko co do gatunku i zarazem tej samej jakości.

Po trzecie wierzytelność musi cechować się walorem wymagalności, a jest wymagalna wówczas, gdy wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia przez dłużnika (por. np. L. Stecki, *Opóźnienie w wykonaniu...*, s. 29). W literaturze powszechnie przyjęty jest pogląd, że wymagalna musi być jedynie wierzytelność potrącającego.

Po czwarte także, obie wierzytelności powinny być zaskarżalne. Musi więc istnieć możliwość dochodzenia ich przed sądem lub innym organem powołanym do rozpatrywania sporów. W literaturze przyjmuje się, że warunek zaskarżalności dotyczy tylko wierzytelności potrącającego. Podobnie jak się to ma z wymagalnością wierzytelności, z ustawy nie wynika, aby taki był zamiar ustawodawcy. Jednakże z punktu widzenia wierzyciela potrącenie, za pomocą którego dłużnik doprowadza do „wykonania” zobowiązania, którego wierzyciel nie może dochodzić, jest korzystne. Trzeba też powiedzieć, że w przepisie chodzi jedynie o potencjalną możliwość dochodzenia wierzytelności, a nie o fakt wszczęcia już postępowania zmierzającego do jej wykonania. Oświadczenie o potrąceniu może być bowiem złożone poza sporem (por. np. K. Zawada [w:] *Kodeks cywilny, t. 1, red. K. Pietrzykowski, 2002, s. 114*; Z. Radwański, A. Olejniczak, *Zobowiązania...*, s. 352; T. Wiśniewski [w:] G. Bieniek i in., *Komentarz... Zobowiązania, t. 1, 2007, s. 656*; T. Wiśniewski [w:] J. Gudowski i in., *Kodeks... Zobowiązania, cz. 1, 2013, s. 957*; orzeczenie SN z 11.06.1937 r., C I 661/37, LEX nr 362089).

Z kolei z treści art. 499 k.c wynika jedynie, że potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie, które ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Mając powyższe na uwadze, z analizy treści przepisu art. 498 kc oraz art. 499 k.c nie wynikają żadne dodatkowe warunki i przesłanki stanowiące o skonkretyzowaniu wierzytelności. Wskazania przy tym wymaga, że, jak słusznie przyjął Sąd Okręgowy wyliczenia zawarte w zestawieniu załączonym do oświadczenia o potrąceniu, znajdującym się na k. 66 akt sprawy były prawidłowe i nie były kwestionowane w toku niniejszego procesu.

Nie budziła zatem wątpliwości Sądu pierwszej instancji, jak również Sądu Apelacyjnego wysokość kwoty do jakiej nastąpiło wzajemne umorzenie wierzytelności stron. Słusznie także podniesiono, że nawet gdyby wierzytelność pozwanego przekraczała powyższą kwotę, to potrącenie byłoby skuteczne do kwoty wskazanej w oświadczeniu o potrąceniu tj. 280.072,53 zł., gdyż powodowi (...) Sp. z o.o. w W. przysługiwała względem (...) S.A. w W. wymagalna wierzytelność, której wysokość wielokrotnie przekraczała wierzytelność wzajemną pozwanego. Jej wysokość została jedynie potwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2013r., sygn.. akt I ACa 1263/12.

Z tych wszystkich względów, a także mając na uwadze przedstawioną powyżej argumentację dotyczącą braku podstaw do uwzględnienia zarzutów dotyczących naruszenia art. 227 kpc w zw. z art. 233§1 kpc, pozostaje ona także aktualna w odniesieniu do braku podstaw do uwzględniania zarzutów dotyczących naruszenia art. 498 k.c i art. 499 k.c.

Analogicznie w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie zasługiwał także na uwzględnienie zarzut dotyczący naruszenia art. 840§1 pkt 2 k.p.c przy w zasadzie tożsamej argumentacji zaprezentowanej przez skarżącego tak jak w przypadku naruszenia przepisów art. 227 kpc w zw. z art. 233§1 kpc, art. 498 k.c i art. 499 kc, gdzie ponownie powielono zarzut braku skuteczności potrącenia i braku skonkretyzowania wierzytelności.

W odniesieniu do powyższego zarzutu, podnieść należy, że Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował art. 840 § 1 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia m.in. jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Powództwo przeciwegzekucyjne jest zatem merytorycznym środkiem obrony dłużnika, polegającym na zwalczaniu zasadności lub dopuszczalności egzekucji i wyraża się w przyznaniu stronie (osobie trzeciej) uprawnienia do wniesienia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Norma zawarta zaś w treści art. 840 § 1 pkt. 2 stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane.

Sąd Okręgowy przy tym właściwie przyjął, że przedmiotem badania w przedmiotowej sprawie było istnienie prawnej możliwości prowadzenia egzekucji przez (...) S.A. w W. w oparciu o tytuł wykonawczy, jakim był zaopatrzony w klauzulę wykonalności wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 27 maja 2008r. sygn. X GC 246/07, zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2009r. sygn. I ACa 1094/08. Właściwie wyjaśniono również, że w oparciu o powyższy tytuł zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie sygn. Km 31/10, które pozostaje zawieszona w związku z wydaniem postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 12 stycznia 2011r.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny podzielił argumentację Sądu Okręgowego, że istotą sporu pozostawało ustalenie, czy po powstaniu tytułu wykonawczego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Zdarzeniem takim niewątpliwie było potrącenie wierzytelności do kwoty 280.072,53 zł, dokonane przez powoda w piśmie z dnia 22 września 2009r., które, jak już powyżej wskazano zostało odpowiednio i właściwie skonkretyzowane.

W uznaniu Sądu Apelacyjnego, nie zasługiwał także na uwzględnienie ostatni zarzut zawarty w apelacji dotyczący nierozpoznania przez Sad pierwszej instancji istoty sprawy w zakresie nieustalenia, czy wierzytelność w kwocie 280.072,53 zł potrącona przez powoda w piśmie z dnia 22 września 2009r. istniała i była zasadna, tj. objęta jest kwotą zasądzoną wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2013r., sygn. I ACa 1263/12, czy też nie istnieje, tj. objęta jest kwotą, która została oddalona w tym postępowaniu.

Z powyższym zarzutem także w żadnym stopniu nie sposób się zgodzić, gdyż na co już zresztą zwrócono uwagę powyżej dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miało żadnego znaczenia to, że w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 marca 2012r., sygn. akt XVI GC 716/06, zmienionej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 września 2013r. w sprawie I ACa 1263/12, powództwo w części zostało oddalone. Nie ulegało bowiem żadnej wątpliwości, co wydaje się także kluczowe w przedmiotowej sprawie, że stronie powodowej przysługiwała względem strony pozwanej wymagalna wierzytelność, której wysokość wielokrotnie przekraczała wierzytelność wzajemną pozwanego.

Reasumując, Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zwracając powodowi reprezentowanemu przez pełnomocnika koszty wynagrodzenia radcy prawnego stosownie do § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. poz. 1804 ze zm.) obowiązującego w dacie wniesienia apelacji (22 kwietnia 2016r.).

SSO Katarzyna Kisiel SSA Przemysław Kurzawa SSA Ewa Kaniok